

ESÉLYEGYENLŐSÉGI TERV

Szakmai program 4.sz. melléklet

Esélyegyenlőségi terv

Magyarország Alaptörvénye szerint minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Magyarország biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Magyarország az emberek fenti rendelkezések szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését törvényei által szigorúan büntetni rendeli, ugyanakkor a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti. Magyarország az Alaptörvényében deklarálta, hogy az esélyegyenlőséget a társadalom fontos értéknek tekintik. Segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőségi terv célja

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések általános célja:

Az intézményi esélyegyenlőségi program alapvető feladata, hogy elősegítse a Szakmai Programban megfogalmazott nevelési, oktatási, képzési célok megvalósulását a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulói csoporton belül. Ennek megfelelően biztosítsa az intézményben a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését az említett tanulói körben. A megfogalmazott elvek érvényesülése érdekében, az intézménynek biztosítania kell a tanórai és a tanórán kívüli szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést. A napi gyakorlat szintjén kell megvalósítania az esélyteremtést, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálását. A vezetés aktív szerepet vállal az iskola mindennapi életében, és azon dolgozik, hogy a fenti, a küldetésnyilatkozatban és a Pedagógiai és Minőségirányítási Program célrendszerében megfogalmazott stratégiai és hosszú távú célokat ismerjék a munkatársak, s képesek legyenek ezekért együttműködően, felelősséget vállalva, aktívan dolgozni. Ez irányú erőfeszítések eredményeként a dolgozók elkötelezettek, aktívak és motiváltak.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések konkrét céljai:

- a beiratkozásnál, minden tanulóról derüljön ki, hogy milyen hátrányok sújtják
- a szülők teljes körű tájékozottságának javítása (HH, HHH, SNI meghatározásáról, szakértői lehetőségek, pályázati lehetőségek)
- a szülőkkel való kapcsolattartás erősítése
- a tanításban, ismeretközvetítésben: a korábbi cselekvési tervek, folyamatszabályozások felülvizsgálata, szükség esetén korrekciója
- a tanulók egyéni fejlesztésének kiemelt fontosságú alkalmazása a hátránnyal sújtott célcsoport esetében
- lehetőség biztosítása a külföldi tanulmányutakon való részvételre
- kompetencia alapú tananyagok alkalmazása és fejlesztése, újszerű módszerek alkalmazása a napi tanítási gyakorlatban
- célirányos beiskolázások a kötelező továbbképzések keretében, a hátrányos helyzetűek érdekeinek figyelembe vétele a humánerőforrás-fejlesztésben
- a felvételi eljárás során pontszámegyezőség esetén a kiemelt figyelmet igénylő tanulók, valamint a szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok előnyt élveznek

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos felelőségek:

- Az igazgató felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen az Intézményi esélyegyenlőségi programja, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Az igazgató felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a program végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket.
- Az igazgatóhelyettes felelős az Oktatási intézményi esélyegyenlőségi program megvalósításának koordinálásáért, a program végrehajtásának nyomon követéséért, valamint az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.

- Az oktatói testület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. Az oktatói testület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje a programban foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.

- Minden, az intézménnyel munkaviszonyban, szerződéses viszonyban álló, valamint szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a Köznevelési intézményi esélyegyenlőségi programot és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

A tehetséggondozó munka sikerének feltétele, hogy

a.) a tehetség fogalmán ugyanazt értjük, az átlag fölé emelkedő, manifeszálódott teljesítményt, cselekvést.

b.) a tehetség megnyilvánulhat az alábbi területeken

- a szellemi képességek, intellektuális teljesítmények (szükséges feltételek: magas IQ, motiváció)
- kreativitás és alkotókészség (eredeti, új megoldások, problémakeresés)
- művészetekben (az ábrázoló és zeneművészet terén)
- szociális területen (vezetői kvalitások)

A tehetség igazi kifejlődése akkor várható, ha a magas intellektus, a megfelelő személyiségjegyek (kreativitás, motiváció) ösztönző szociális háttérrel (családi, iskolai, baráti) párosulnak.

c.) a tehetség felismerése minél korábban

- felvételi elbeszélgetéseken, szaktanári munka során, közösségi életben

d.) a tehetség gondozása, fejlesztése

- tantárgyi fejlesztés szervezett keretek között:
 - a tantárgyi órán a tananyag, illetve a tanítás differenciálása, a haladás gyorsítása, illetve gazdagítása az ismeretek mélyítésével, a terjedelem növelésével.
 - tanórai csoportbontások
 - a tananyagon túli képzés igényével: szakkörök, felvételi előkészítők, önművelési körök
 - helyi, megyei, területi, országos versenyekre való egyéni felkészítés (ahol az igazi cél nem is elsősorban a hatalmas versengés, hanem a hosszú felkészülési folyamat, az a fejlődés, amely végbemegy a gyermekben)
 - a pályázatokon való részvétel
 - szeretnénk előre lépni a tanulókísérletek feltételeinek megteremtésében, a diákrádió és a sportkör munkájának hatékonyabbá tételében
 - a diákmozgalomban, a diákönkormányzat különböző szintjein kiválasztódnak a szervezői, vezetői tehetséggel bíró diákok

A tehetséggondozás egyben természetesen személyiségfejlesztés is (önismeret, tanulásmódszertan, új kulturális szokások), számos eleme bizonyos hátrányok (földrajzi, szociális, kulturális) kompenzálására is irányul.

A tehetséggondozás bármily fáradságos munka, mégis vonzó a tanár számára, hiszen komoly pedagógiai sikerélményt jelent.

2. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A Szakképzési törvény előírja:

„A szakképzés kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló speciális igényeinek figyelembevétele és egyéni képességeihez igazodó, legeredményesebb fejlődésének elősegítése aminél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése érdekében.”

Az iskolaérettségi vizsgálatok eredménye megerősíti azt a tényt, hogy iskolánknak is fel kell készülnie a különböző tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek egyre nagyobb számú fogadására és oktatására.

A tanulást nehezítő ok lehet:

- dyslexia,
- dysgráfia,
- dyscalculia,
- beszédhiba,
- figyelem- és egyéb képességzavar
- magatartászavar

Intézményünkben a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók oktatását elsősorban integráltan - azaz normál osztályban – kívánjuk megvalósítani. Amennyiben ez nem megvalósítható, az oktatás színvonalának megőrzése miatt törekednünk kell arra, hogy gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus foglalkozhasson a tanulókkal, hiszen a megfelelő szakmai ellátást csak így lehet biztosítani számára. A szakvéleményeknek megfelelően kötelesek vagyunk részükre speciális, segítő foglalkozásokat tartani. Szükség esetén külön fejlesztő csoportok indítása is indokolt. Intézményünkben a részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók fejlesztését a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői- és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében meghatározott órákban, lehetőség szerint egyéni vagy kiscsoportos (2-3 fős) foglalkozás keretében kapnak. Fontos, hogy az oktatók-pedagógusok oktató-nevelő munkája a lehetőségekhez mérten igazodjon az ilyen tanulók egyéni fejlesztéséhez, képességeihez.

A tanulási kudarcnak kitett tanulókat tanító oktatókkal szembeni elvárások:

- ismerje a részképességzavar tünetegyüttesét,
- tudjon differenciáltan oktatni, nevelni,
- nem érheti hátrányos megkülönböztetés részéről a tanulót,
- értékelésnél vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit, önmagához képest is nézze a fejlődését,
- hátrányt nem jelentő képességterületen erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségét,
- nevelje a közösséget a képességek különbözőségének tolerálására.

Elvárások az osztályfőnökkel szemben:

- a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan foglalkozzon,
- a tanuló problémáit értesse meg a szakokkal,

- szükség esetén forduljon szakemberhez a tanuló ügyében,
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét,
- gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolai fokozatba kerüléséről, pályaválasztásáról.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- az okok feltárása, a család megismerése
- az osztályban tanító oktatók bevonása a nevelési gondok megoldásába
- a szülők bevonása a nevelési problémák megoldásába – súlyosabb esetben szakember segítségének kérése (ifjúságvédelmi felelős, pszichológus, iskolai szociális segítő)
- a tanulóval való egyéni bánásmód, beszélgetések, személyre szabott, nevelő szándékú feladatok adása (fejlesztő pedagógus/oktató),
- a szabályok be nem tartása esetén következetes bánásmód, szankciók
- különféle lehetőségek ajánlása a szabadidő hasznos eltöltésére
- a baráti társaság figyelemmel kísérése (kortárs-segítő csoport bevonása)
- szociális helyzetfelmérés, lehetőség szerinti segítségnyújtás
- az oktatói testület konzultációja a problémás kérdésekben (nevelési értekezlet, belső továbbképzések)

Az oktató munkáját csak a kölcsönös bizalom, tapintat, a személyiségjogok tiszteletben tartásával végezheti, főleg olyan kérdésekben, amelyek a tanuló alapvető személyiségjegyeit érintik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése és oktatása

Szakértői szakvélemény alapján a tanulók felmenthetőek az ajánlott érettségi tantárgyakból (idegen nyelv, matematika, magyar nyelv stb.) a következő feltételekkel:

- a tanuló más érettségi tárgyat köteles választani (A szülő kérelmezi a felmentést. Az igazgató érettségi felmentési határozatban engedélyezi azt.)
- a szakértői határozatban a tanulókat segítő kedvezmények is szerepelnek, melyeket biztosítunk számukra (írásbeli munkákhoz időhosszabbítás, matematikai feladatokhoz segédeszközök használata engedélyezett)

Sajátos nevelési igényű tanulók integrációja

Tudatos integráció akkor valósul meg, ha

- a sérülés tényével, mértékével, a fejlesztés irányával és lehetőségeivel az oktatók és a szülők tisztában vannak,
- biztosított a szakember, a gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus, folyamatos jelenléte, megvalósul a szakszerű habilitáció, rehabilitáció, fejlesztés
- az integrált tanuló fejlődése objektíven, meghatározott időnként ellenőrzött.
- A fejlesztő és habilitációs-rehabilitációs foglalkozások az intézmény jól felszerelt fejlesztő helységeiben, a tanulók órarendjéhez igazodó fejlesztő órarend szerint valósulnak meg,
- a rehabilitációs fejlesztést szakirányú végzettségű pedagógus végzi

A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján - a gyakorlati képzés kivételével - az igazgató mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Intézményünk fejlesztő pedagógust is alkalmaz, aki külön foglalkozások keretében foglalkozik a tanulási nehézségekkel küzdő diákokkal, ahol megvalósul a tanulásukban akadályozott diákok fejlesztése:

- BTMN (Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók) fejlesztő foglalkozása
- SNI (sajátos nevelési igényű tanulók: diszlexia -olvasási nehézség, diszgráfia -írási nehézség, diszkalkulia -számolási nehézség) Egészségügyi és Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás

3. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánkban, mint az ország számos oktatási intézményében lassan, fokozatosan csökken a tanulólétszám, de sajnos a munkanélküli, illetve egyre nehezebb körülmények között élő családok száma növekszik. Egyre többen vannak, akiket különböző jellegű szociális tényezők gátolnak az adottságaikhoz mért optimális fejlődésükben, tehát **szociálisan hátrányos helyzetűek**.

Az iskola csak korlátozott mértékben képes a tanulók helyzetét befolyásolni. A gyerekek adottsága, családi viszonyai csak közvetve befolyásolhatók, szociális helyzetük javítása, hátrányuk leküzdésének segítése folyamatos feladat.

Nevelési programunkban elsősorban a távlati tervezéssel foglalkozunk, vagyis a helyzetfelmérés után meghatározzuk a tevékenység célját, a lehetőségek számbavételével, a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

A tanulóknál jelentkező mentális probléma, esetleg krízishelyzetbe kerülés miatti veszélyeztetettség esetén a szakemberekhez fordulunk jelzés értékkel a probléma megoldását, segítségnyújtást kérve.

Az iskola által szervezett programokon kívül iskolánk tanulóinak részvételi lehetőséget biztosítunk az NSZFH által kiírt és finanszírozott Apáczai Ösztöndíj programban. A program legfőbb célkitűzése, hogy a tehetséges, jó iskolai eredményeket elérő, hátrányos helyzetű fiatalok tanulmányait anyagi ösztönző eszközökkel és tehetséggondozó támogatással segítse. Iskolánk igény szerint öt fős csoportokat szervez, ahol mentortanár foglalkozik a tanulók fejlesztésével havonkénti fejlesztési terv alapján, ezzel segítve a szociális hátrányok leküzdését és fejlődésüket elősegítve.

A program célja segíteni a szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetű tanulók

- ismeretsajátítását
- egyénre szabott fejlődését
- az iskolai környezetbe való beilleszkedését.

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akik:

- a családi mikrokörnyezetből adódóan hátrányos helyzetűek (nem megfelelő lakásviszonyok, alacsony egy főre eső jövedelem, a szülők alacsony iskolázottsága, a művelődés lebecsülése, családon belüli nevelési, erkölcsi, vallási hagyományok, a gyermek nem megfelelő helyzete a családban)
- családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetűek (helytelen viszony, kapcsolat kifogásolható magatartású, nem megfelelő erkölcsű gyerek csoporttal, felnőttel)
- munkanélküli szülők gyermekei

Átmenetileg hátrányos helyzetűek, akik:

- áttelepült, beköltözött (új) tanulók
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek.

Az iskola nevelési programjában kitűzött céloknak megfelelően feladatunk különböző programokkal segíteni az ilyen tanulókat képességeik minél teljesebb kibontakoztatásában, a hátrányok enyhítésében.

A programban kitűzött célokból következnek a végrehajtandó feladatok:

- a hátrányos helyzetű tanulók felmérése osztályonként
- a hátrány mibenlétének meghatározása és regisztrálása a tantestület által elfogadott módon (pl.: adatlap, vagy más formában),
- a szükséges tevékenységi formák megtervezése, és megvalósítása,
- az eredmények számbavétele, további teendők meghatározása.
- Pszichológus, iskolai szociális segítő szolgáltatásának igénybevétele

A tanulóknál jelentkező mentális probléma, esetleg krízishelyzetbe kerülés miatti veszélyeztetettség esetén a szakemberekhez fordulunk jelzés értékkel a probléma megoldását, segítségnyújtást kérve.

- Lehetőség szerint szülői értekezletre és osztályfőnöki órára speciális szakember biztosítása

Tájékoztató előadások a fiatalok káros szenvedélyeiről (orvosi és rendőrségi szakemberek bevonásával például: drogprevenció, függőségek kialakulásának veszélyei, stb.)